



Lo rostre té molt hermós,
 es lo traje capritxós
 y encare ab cuydado 's mira...
 ¡Qu' en tindrà d' admiradós
 avuy la bonica Elvira!

Còpia fot. de A. Espluga.

DE DIJOURS A DIJOURS

Crónica de tots colors

LA no tenen fi ni compte las vegadas que la premsa barcelonina ha exhalat dolorosas exclamacions, á propòsit del deficient material de que está dotat lo cos de bombers, especialment per lo que 's refereix á *mangueras*. Y precis es convenir en que, si pátim de falta de bonas *mánegas* de goma, no es pas per carencia de regidors de la *mánega* ampla. Molt al contrari; potser tot lo mal prové d' aquesta circumstancia.

En lo terrible foch de la setmana passada, en aquell vorás incendi que reduhí á cendras en poquíssima estona, una fortuna creada á copia d' anys y de laboriositat, quedá demostrada una volta mes la incuria incalificable dels que administran 'ls interessos de Barcelona.

Lo cos de bombers de la ciutat comtal pot competir ab los de las millors capitals d' Europa, en quan á diligencia, instrucció sólida y abnegació de sos individus. Intelligentment manat, ab disciplina y valor admirables, acudí á la terrible catástrofe del carrer de Sant Pau, ab una celeritat digna de tot elogi. Als pochos minuts de declarat l' incendi ja funcionavan activament las primeras bombas y á la mitx' hora escassa, tots 'ls que vesteixen l' honrós uniforme, aixís del casco de la ciutat, com de las ex-municipalitats agregadas, estavan al peu del canó de la *manguera*.

Mes, *aquí te quiero escopeta!* Quan ab una precisió pasmosa quedaren colladas las mangueras als respectius manantials, quan se doná l' ordre d' enjegar lo líquit salvador, que devía ofegar lo volcá que estava devorant la fortuna de la casa Busquets .. ¡ixqué lo tret per la culata!

Y si no per la culata precisament, ixqué pe ls costats dels conductos de goma convertits en altres tants cedassos. Las vint y pico de canyerías de *caoutchouc* que devían convergir sos raigs en lo braser de la casa incendiada, s' en anaren per las branques y de las resultas, un sens fi de surtidors brollaren per generació espontánea inundantho tot, carrers, personas y autoritats y fins un *xiquet* (per' que tot no 's perdés) la casa incendiada.

Entre 'ls remullats *velis-nolis*, s' hi comptá l' excelentíssim senyor Governador de la Provincia qui, segóns veus, quedá revestit de dalt á baix ab una dutxa d' impressió de la que 'n guardarà segurament una impressió tant llarga com los días de la seva vida.

Y veus aquí com l' accident fortuít, suferit per la primera autoritat civil, podria resultar saludable per partida doble.

Podria ésser saludable á sa excelencia, porque en lo xardorós istiu qu' atravassém, un bany d' aygua fresca produheix sempre efectes sanitosos (y aixís li desitjém)

Y podria ésser saludable per la ciutat, porque aixís la primera autoritat barcelonina tal volta escarmentada de la dutxa, 's permetrá fer alguna també saludable indicació als regidors de la *mánega ampla* que de tot fan *mánegas*, porque las *idem* de la ciutat sigan substituïdas

d' una vegada, á fi de que no resultin inútils com fins avuy lo treball y l' abnegació del heróich cos de bombers.

Y ara, passém de lo que *crema* á lo que *refreda*. La senyora Pau ja 'ns ha vingut á veure y contra tot lo que 's deya y murmurava.

*«ni se ha hundido el firmamento
ni han temblado las esferas.»*

Ab una mansuetut exemplar, ha rebut lo poble espanyol, la nova de la desmembració de mes d' una tercera part del territori nacional. Desde la fetxa memorable del 12 de Agost quedan esborradas del mapa d' Espanya las colonias del mar Atlántich y probablement las del Pacífich.

Lo mes trist del cas, no es la desmembració de territori que porta en sí la pau, puig aquesta desmembració ja estava descomptada en lo moment de comensar la guerra. Lo mes trist del cas es que Espanya interiorment queda de la mateixa manera, sense la mes petita convulsió; sense 'l mes mínim intent d' encendre fochs nous; entregada, com sempre, á la infame política; á la centralisació embrutida, á tots 'ls absurdos d' una administració corrompuda, queda en una paraula, continuant la «Historia d' Espanya» Y prou per avuy, que hi ha moros en la costa!...

La escena á Capileira, provincia de Granada. Uns quants joves de lo bo y millor de la població 's presentan á casa d' una tal Roser, álias, la Coloma, en ausencia de son marit y després d' abusar brutalment, y per torn, d' ella, la despullan per complert, li lligan una corda al coll y la treuen arrossegant al carrer.

Allí, guarneixen una bona pila de sarments, hi calan foch y fan saltar la foguera varias vegadas á la infelissa dona, fins que las flamas secarriman son cos per tots costats, tot ultrajant son sexo ab tota mena d' indecencias.

Després, á la matinada, arrossegantla ab la mateixa corda la portan fins á l' abeurador de Capileira y la sumergeixen en la aygua freda de la pila, fins que 'l cor (ó lo qu' aquellas hienas tinguin en lloch de cor) 'ls hi diu prou.

Motiu de la *broma* citada. Lo desdeny de la Coloma á las grosseras proposicions d' un dels ricatxos del poble, amo del seu marit.

Efectes de la mateixa: perdua del judici de la dona atropellada, qu' al arribar á casa seva ab lo seny perdut, intentá matar á son propi fillet.

Epilech; Capileira es un poble entregat al caciquisme. Los autors son rics y per lo tant, no cal dirho; *¡No fueron habidos!*

¡No fueron habidos! .. ¿Y perquè havian de serho?... ¿No es aquet també un medi de continuar á la seva manera la Historia d' Espanya? ..

BERTRÁN DE L' OS



¡SI NO FÉS SOL!

AVUY qu' estém tan cremats
 ab 'l Sol, qu' es una brasa,
 crech qu' es d' oportunitat
 y es un' obra humanitaria
 —per' que no 'l malehim mes
 ni li tirèm mes en cara
 lo seu modo d' apretar
 per lley... de la temporada—
 reproduhi en catalá
 la poesia *byroniana*
 en que 'l gran poeta anglés
 dona una idea fantástica
 de 'o que seria 'l mon
 sense la llum del rey astre.
Tenebras anomená
 Lord Byron a sa geganta
 y brillant composició
 digna de sa immortal fama;
 y diu, segons traducció
 trasplantada á esgarrapadas:

«Un somni me va sorprendre
 que no l' olvidaré may...

Lo Sol anava apagantse;
 d' astres una infinitat
 pe 'l fosch espay divagavan
 no dant de llum ni un sol raig;
 la terra estava gelada;
 la Lluna era un tros de glas
 sospesa demunt l' atmósfera
 tenebrosa en totas parts...
 La fosca n' era complerta;
 morta era la claretat...
 Y 'ls dias se succehian
 y fugian per' tornar;
 mes, si bé 'ls jorns retornavan,
 la Llum no tornava pas...

Tots 'ls homes ofegavan
 sas passíons; trist son posat,
 solament 'ls aterrava
 aquella nit sens descans,
 nit y desolació eterna;
 eterna y universal.
 Dels cors un fret egoïsme
 poch á poch va apoderars';
 sols un desitj se sentia,
 lo de la Llum... ¡quin penarl!
 Per tot se veyan fogueras;
 y de totas al voltant
 'ls mortals se refugiavan
 buscantne la claretat...

* * *

Dels reys 'ls palaus y tronos;
 las casas dels potentats;
 las habitacions dels pobres;
 las barracas per igual,
 cremavan pera servirne
 sa resplandor de senyals.
 Totas las ciutats y pobles
 se veberen flamejar;
 y entorn d' aqueixos incendis
 la gent s' estava mirant
 l' un volia veure al altre;
 tenian fam de mirars'...

¡Felissos 'ls que vivian
 prop la claror d' un volcát
 Una esperansa, una sola,
 animava al mon parat:
 s' havian eacés 'ls boscos;
 hi havia claró entretant
 per unes quantas setmanas...
 Mes ¡ay! lo foch s' obri pas
 depressa, sens' aturarse,
 y ab pocas horas deixá
 los tronchs dels arbres fets cendra...
 ¡quin horror! ¡quina fredat!
 Y tornavan las tenebras...
 Totas las fogueras ja
 llensavan claror molt pàlida
 sobre 'l rostre dels mortals
 que 'ls donava aspecte tétrich,
 fantástich, extravagant...

S' agenollavan 'ls tímids
 plorant llagrimas á mars;
 molts se tapavan la cara
 ab sas tremolosas mans;
 altres somreyan per forza
 pera animá á sos companys;
 molta gent, so'la, corria
 buscant llenya aqui y allá;
 altres atontats miravan
 sempre al Cel tot fosch, tapat
 com si fos del Cel lo manto
 mortalla de tots plegats;
 udols de rabia s' ohian
 de's blasfems, y, en totas parts,
 gemechs, crits de desespero,
 ressonavan per l' espay...

Las aus totas s' ajuntavan
 llensant xiscles molt estranys,
 voltant tristas y espantadas
 entre 'ls fochs mitj apagats,
 movent ab soroll sas alas
 inútils pera volar...
 Y s' amansian las feras;
 no feyan á ningú dany...

De las serps, mortas, 'ls homes
 ne feyan lo millor plat...
 Els aliments se mercavan
 no á preu de diner, de sang;
 y per' devorar sa presa
 s' amagava cada qual...
 Cargolavan las entranyás
 las torturas de la fam...
 Els que, valents, iam patian
 se menjavan als cobarts...
 que conegués á son amo,
 de gos, no n' hi havia cap...
 (Un no mes, fidel va serne
 que va morí al seu costat.)
 L' amor se convertí en odi
 entre esposos y germans...
 Moria la gent, y 'ls cossos
 quedavan sense enterrar'...

Lo mon aná despoblantse
 per pobles, ciutats y camps...
 Tan sols varen sobreviure
 dos homes d' una ciutat:

enemichs, varen trobarse
 prop las brasas d' un altar
 sobre 'l qual s' hi apilotaren
 objectes dels mes sagrats
 que sacrilegament eran
 destinats á usos profans.
 Ab sas mans ja descarnadas,
 las cendras, caliu encar',
 del altar varen remoure,
 fent ab lo seu buf escás
 reviure un xiquet las brasas;
 la claró un instant brillá;
 abdós sa vista aixecaren
 per' veurers... y al mirars' ¡ay!
 un crit esgarriós feren
 y allí moriren d' espant,
 per haver vist l' un del altre
 en lo rostre la senyal,
 l' imatge mes pahorosa
 de la Mort horripilant...

Lo mon aná trasformantse
 en inmens buyt; las ciutats,
 'ls paisatjes mes poètics,
 'ls jardins, vinyas y camps
 formavan un confós mapa
 sens' verdor, sens' vida, isart...
 Un cáos de mort eterna;
 un abism' de soletat...

'Ls torrents, rius y rieras
 igualment que l' Occeá
 restavan muts... tots en calma,
 en silenci sepulcral...
 Las onas jeyan quietas;
 sense mariners las naus
 anavan desfentse á trossos,
 's podrian dins del mar...
 Ni una estrella resplandia;
 'ls vents callavan parats,
 desvaneixèrense 'ls nuvols...
 En fi, l' Univers quedá
 fet Univers de tenebras,
 tot negre... ¡Deu nos 'n guard'»

En acabant de llegir
 la poesia *byroniana*,
 á n' aqueix Sol malehit
 convertit en una brasa
 que 'ns fa suar tant y tant
 y que 'ns té fets una llástima,
 no podém menos que ¡tots!
 donarli un tribut de gracias
 pe 'l seu carácter ardent
 perqu' es de la flamarada,
 y dirli:—Dispensa, Sol,
 alguna mala paraula
 y... pica... ja pots picar
 tant com vulguis, fes ta tasca;
 ja que sense 'l génit teu,
 sense ta llum soberana
 y sense 'l foch de tos raigs
 la Terra fora mortalla
 de nosaltres 'ls mortals
 que moririam de rábia.

PEPET DEL CARRIL.

MITOLOGIA MODERNISTA



Molt cinisme, molta mandra,
à dins del cor gens de foch...
Es una ninfa d'alcoba
que llegeix à Paul de Koch.



Busca ab afany y regira
per costuras y sachsons...
Es Diana, la cassadora,
que 's troba d'operacions.

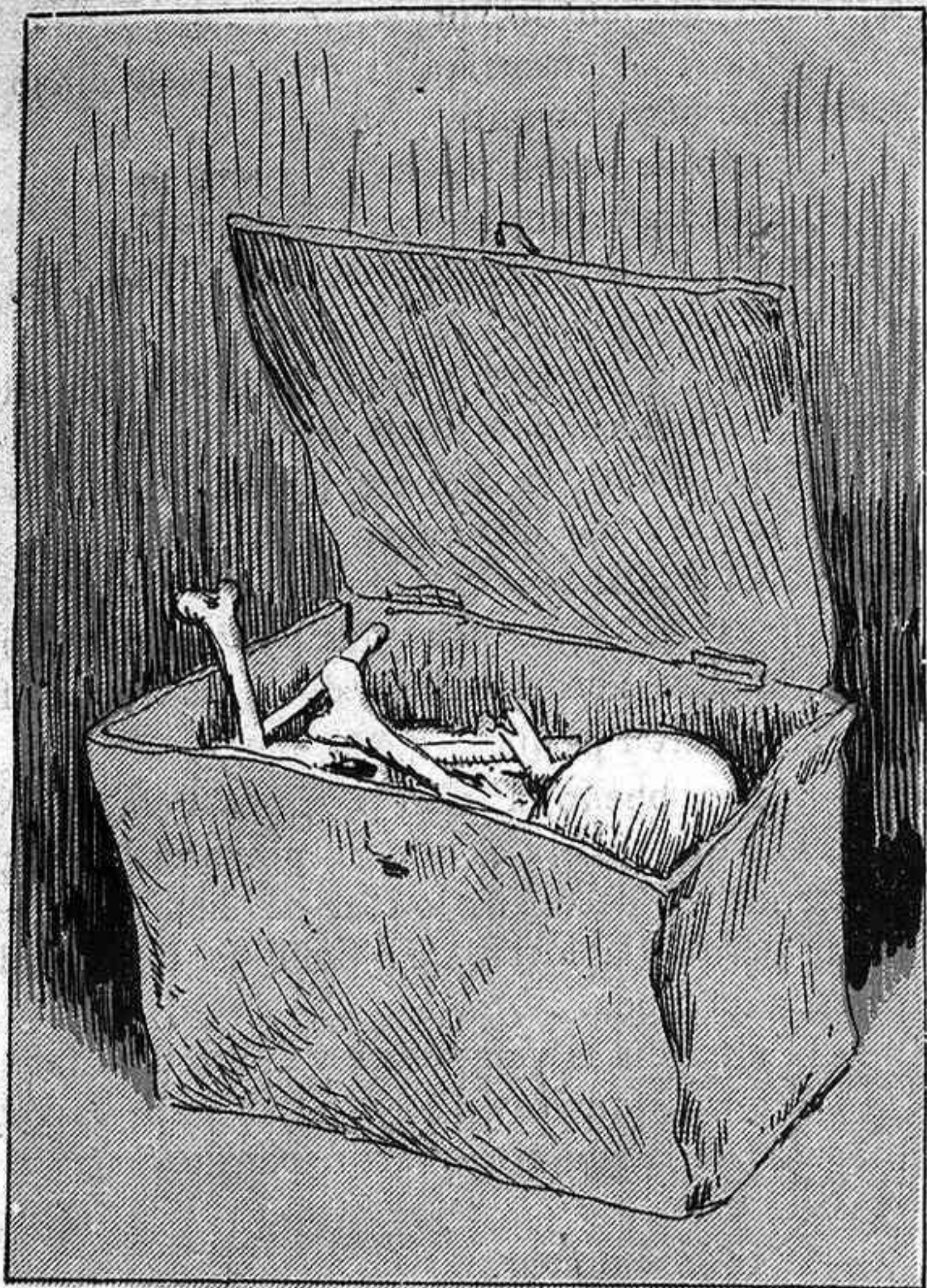


Una Venus estantissa
y de cara estafalaria;
per ella tot se pot perdre,
tot, menos «La Arrendataria»



Cupido de ï de sigle
malaltís y escanyolit ..
no mes té sis anys y dias
y ja 's retira aburrit.

LOS OSSOS DE COLÓN



Ficats á dins d' una caixa
ningú d' ells se recordava,
fins que vingué un protocol
que pendent de firma estava.



Allavors varias regions
d' aquesta terra espanyola
sobre si «son meus ó teus»
van armar forta tabola.



Alegant totas sos drets
son bras no donan á torsa,
y quan las rahons acaban
acudeixen á la forsa.



Y en Colón qu' ho veu 'la crida
desde son ciri, cremat
¿Per què si voleu los óssos
la carn heu abandonat!

LO ENTERRO DEL MEU TIO

La carta qu' acabava de rebre no podia ser mes expressiva:

«Muy Sr. mio y de toda mi consideración: Tengo el sentimiento de participarle que mañana se efectuará el entierro de su querido tío. Como V. es el único pariente que tenía el difunto, espero que no hará falta á tan fúnebre acto, para presidir el duelo. Le advierto que su señor tío le ha nombrado á V. su heredero.—Aprovecho esta acasión para ofrecerme etc.—MANUEL SARRÓ.»

Enterat de tan trista nova, vaig cridar desseguida á la meva dona y á las cunyadas.

—¡Qué hi ha? 'm preguntaren totas.

—¿No diriau quí s' ha mort?

—¿En Sagasta, potser?

—Errada.

—¡L' elefant del Parque?

—Tampoch. Es un individuo de la familia.

—L' avi, .. la tia... 'l cosí...

—Vamos, ja veig que no ho endevinariáu may.

¡L' oncle Titus, de Tarrassa?

—¡De debó?

—Ara acabo de rebre aquesta carta, ahont me comunican la noticia. Demá es l' enterro. ¡Ploreu, donas! ¡Que 'ls vehins sápigán que no 'ns dolen las llágrimas quan se 'ns moren los parents!

—¡Que vols que 't digui—feu la meva dona—era un home tan avaro y tan extrany de carácter, que may m' havia sigut gayre simpátich...

—Extrany, no ho era; tenía la manía de fer bromas á tothom...

—¡Bromas de mal gènero! Encare 'm recordo d' aquella vegada, que trobante tu á la oficina, va presentarse disfressat d' escombriayre y després d' haver passat revista de la cuyna va dirme: «Senyora, vosté no es prou endressada. Ja son las cinch de la tarde y encare ha de rentar los plats y ha de tirar las mongetas á l' olla. Aquestas rajolas de Valencia son molt brutas y es necessari qu' hi passi un poch de blanch d' Espanya» ¡Ay, ay, cuydeuvos de vos, vaig dirli jo enfadada.—Allavors va afegir: «Si en lloch d' *escapsar* ab las vehinas, agafés la bayeta y l' escombria, no hi hauría cas de que un miserable escombriayre tingués d' ensenyarli 'ls seus debers.» —¡Passeu la portal—«Ara hi corro; per xo hauría baixat de Tarrassa, beneyta. ¡Que no veus que soch l' oncle Titus».....

—¡Y es clar donal! Dihent qu' era l' oncle Titus ja estava dit tot, no hi havia motiu d' enfadarse...

—Ell bromejant, bromejant, las cantava totas...

—Pero ara 'ns paga complertament las sevas impertinencias; m' ha nombrat lo seu hereu.

—¡Pobre tío! Per xo, ben mirat; tot ho feya sense malicia!—va exclamar la dona somiquejant.

—Deu l' hagi ben perdonat!—feu una cunyada, aixugantse las llágrimas.

—¡No podém faltar á l' enterro—va afegir un' altra cunyada fent lo bot.

—¡Primer s' ensorrará 'l mon!—vaig dir jo enternintme per moments.

—¿Quan devia tenir?—va preguntar la dona.

—Uns seixanta anys—vaig contestarli.

—No, vull dir ¿quin capital tenía? ¿Uns deu mil duros?

—¡Tira llarch; pe 'l cólera del 85 ja va dirme que no 's deixaria penjar per vint mil!

—¡Tira peixet, ara sí que s' haurán acabat las penas!—va exclamar una cunyada, satisfeta per la part que podia tocarli.

—¡Ja cal qu' aquest istiu nos portis á Sant Hilaril!—feu la altra germana de la dona, qu' es una fura, que de tot treu partit.

—Bueno, bueno, d' aixó ja 'n parlarem.

Ara lo que urgeix es que 'ns preparém pera presentarnos ab decencia. Jo casi bé hauré de ferme roba, porque la levita que tinch es tota pelada y passada de moda.

—L' altra día la vaig treure y está tota arnada...

—Y tota... ¡qualsevol cosa, vaja! Y tu, casi, casi, t' haurás de fer un altre vestit, perquè 'l negre que tens...

—S' ha tornat roig...

—Y las tevas germanas, també, haurán de ferse roba, porque ¿de vestit negre, no 'n teniu, vritat?

—Las modas cambían tant, qu' aprofitarem aquesta ocasió per fèrnosen un al nostre gust.

—Pero, d'ahont sortirán las missas?—va dir la dona. Tot aixó pujará un grapat de quartos... y som á últims de mes...

—Fuig, dona, quan sabrán que soch l' hereu del tío Titus, la teva modista y 'l meu sastre nos obrirán de bat á bat la porta. No estarán poch contents al pensar que prompte cobrarán los comptes atrasats.

Després de corre tot lo sant día d' aquí y d' allá, escullint robas y emprobantnos vestits, donant, presa á tothom, baix pena de la vida ó poch menos, vam ficarnos al llit, rendits, fatigats, pera posarnos l' endemá en camí de Tarrassa.

En lo primer tren emprenguerem lo viatge. Al arribar á la població ferem tots los possibles pera entrarhi ab cara d' horfe desconsolat y crech que sortirem bastant ayrosos del nostre paper, potser mes que molts actors que 's pensan ser eminencias, y que quan volen donar expressió trista á son rostre, fan una mena de ganyotas, com si 'l sopar se 'ls hagués sentat malament.

Prompte 'ns trobarem devant de la casa del difunt, y allí ja fou qüestió de treure 'ls mocadors, y arrancar un plor fort, com viudas á quí 'l que s' en vá, deixa per única herencia vuyt ó deu criaturas.

L' un darrera l' altre y sense treurens lo mocador dels ulls entrarem á la casa mortuoria.

Y ires! qu' ho feyam tan bé, qu' hasta hauríam enternit las pedras.

Pero, quina no 'n forà la nostra sorpresa al sentir una veu, la del tio Titus, que deya:

—De qué ploreu, estaquirot? ¡Sempre us deixareu enganyar!

Allavoras sino qu' era precis fingir alegria, de bona gana hauria plorat pensant en lo gasto de roba negra qu' haviam fet pera anar á l' enterro.

—Ja ho sabeu, que soch bromista!—va afegir lo tio.

—Pero, home, qui tenia de pensarse qu' aquell Manel Sarró, que firmava la carta...

—Precisament, ningú mes á propòsit qu' un Sarró, per fer una *ensarronada*. D' un medi ó altre havia de valerme pera que vinguessiu á Tarrassa ahont me feyau falta: si no m' hi mort, me caso dintre d' una hora y tot es igual...

Allavoras si que li hauria clavat quatre plantofadas, pero contenintme vaig dir:

—¡Se casa!

—Sí, ab la criada, aquella noyeta que ja tenia quan vas venir ara fá quatre anys...

—¿La Layeta?

—Sí; pero ara ja 'n te setze de fets. Y desseguida va cridar: ¡Layeta, Layeta. vina qu' han arriuat los *nostres* nebots de Barcelona!

La Layeta va venir saltironejant y tot mentjantse una llesca de pá sucat ab oli... y allavors, pera consolar-me va dir-me 'l meu tio, mentres m' amanyagava l' espatlla: Per xó ja hi pensat en tu: sí 'm moro sense tenir successió, 't deixo vuyt unsas, pero si Deu 'm concedeix fruyt de matrimoni, fillet meu, haurás de fer festa; los trenta mil duros que posseheixo, serán per la quitxalla. Y 'm sembla, 'm sembla que 't quedarás sense las vuyt unsas, porque la Layeta es de bona casta: la seva mare ha tingut setze *familias* y quatre cops *bessonada*.»

Tan mateix es ben extravagant lo meu tio Titus, de Tarrassa!

A. GUASCH TOMBAS.



FESTAS MAJORS.

Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri FESTA MAJOR, que en la LITOGRAFIA BARCELONESA de RAMON ESTANY, Carrer de Sant Ramón, 6, trobaran un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls mes senzills y económichs als de gust mes refinat y artístich, propis pera la confecció de PROGRAMAS, INVITACIONS, TITOLS DE SOCI, de FORASTER y de ABONAT, etc., etc.

PREUS SUMAMENT REDUHITS

NOVETAT EN CARNETS DE TOTAS CLASSES

G O T I M S

Simpática planxadora
créume qu' ab tú 'm casaré
—¿Será aviat?

—A la vora
ho tením. Ja t' ho diré:
Será... (Sens perill l' enredo)
quan tú sápigas planxá
ab 'quellas *planxas* que fá
un tal *Romero Robledo*.

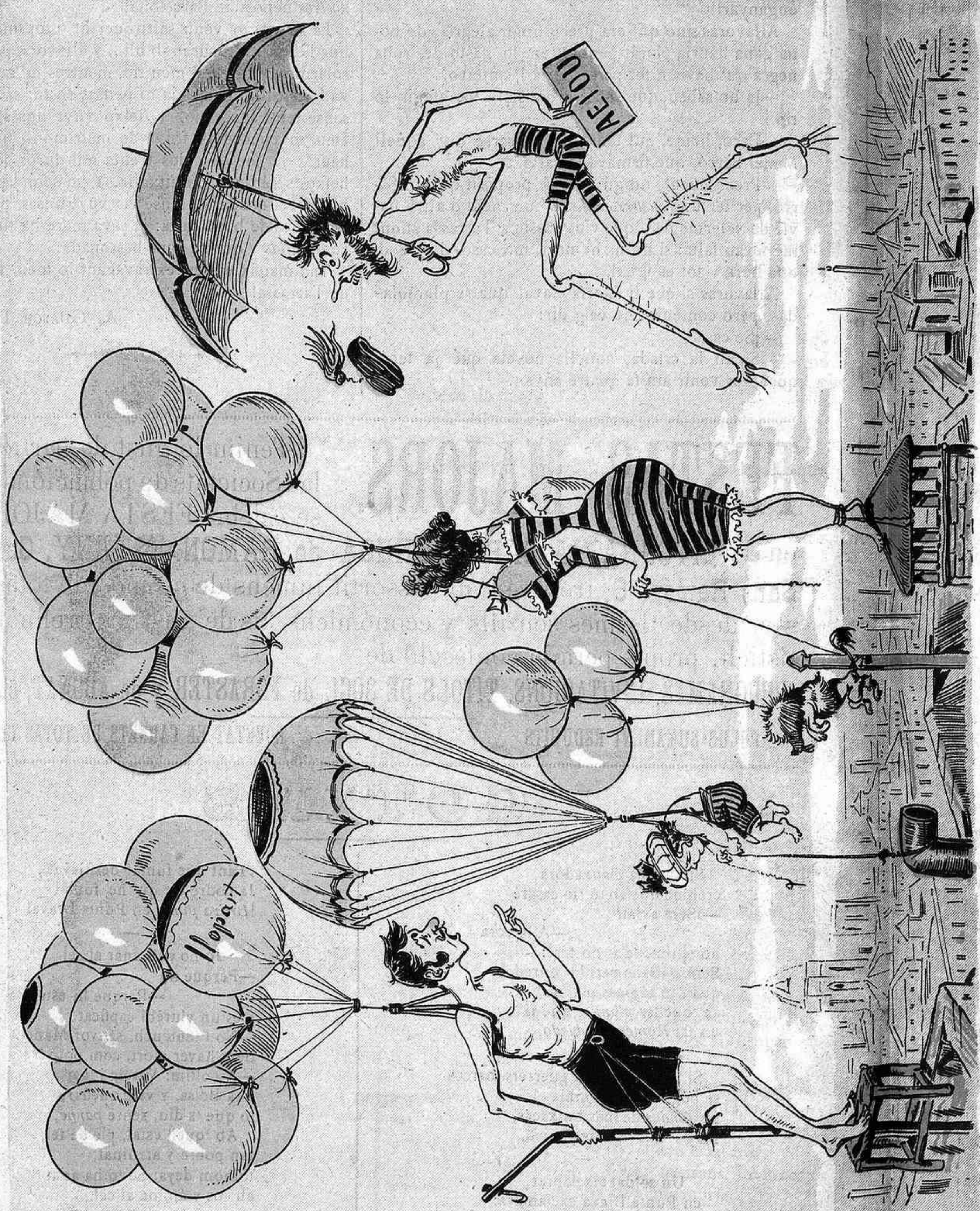
Si 'ls fondos dels guerrers barcos
se poguessin assemblá
als *fondos* de mas butxacas,
may s' haurian de *llimpiá*.

Un soldat aixelabrat
en Punta Brava exclamava:
—¡Brava *punta* n' hi cassat!

¡Tant que fumar desitjaval..
Ja podré dir qu' he fumat
¡Brava *punta* en Punta Brava!

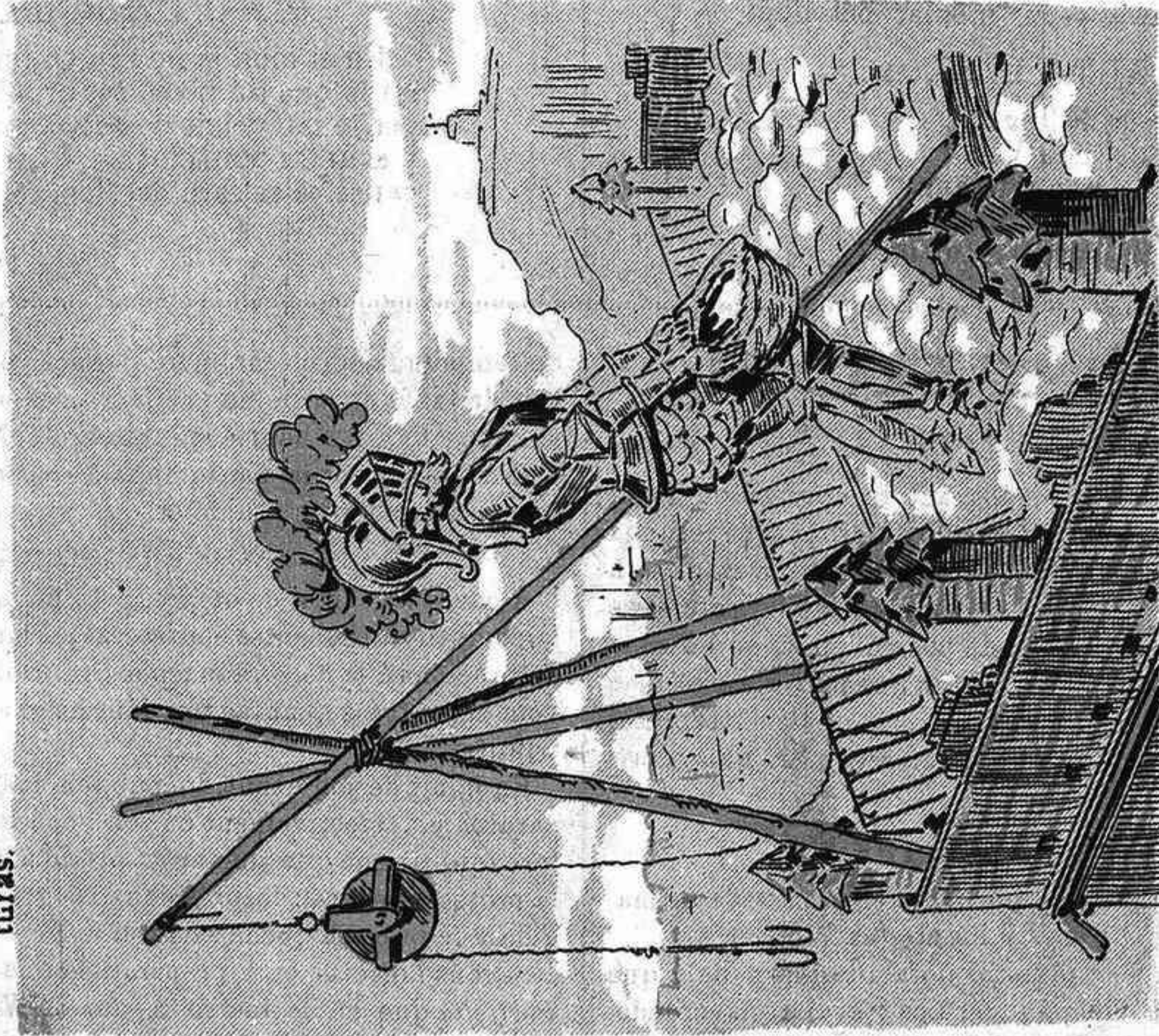
—Jo no vull anar al cel
—Perque no
—Perque hi estat
y es un viurehi capficat
—No l' entench, senyor Manel.
Sens haver mort, com pot sé?
—Ascoltim: Vareig jugar
á la Bolsa, y vaig quedar,
lo que 's diu, sense *parné*,
Ab 'quell estat, ple de fel,
tan pobre y arruinat,
tothom deya: Se 'n ha anat
ab cos y ánima al cel.

EMILIO SUNYÉ

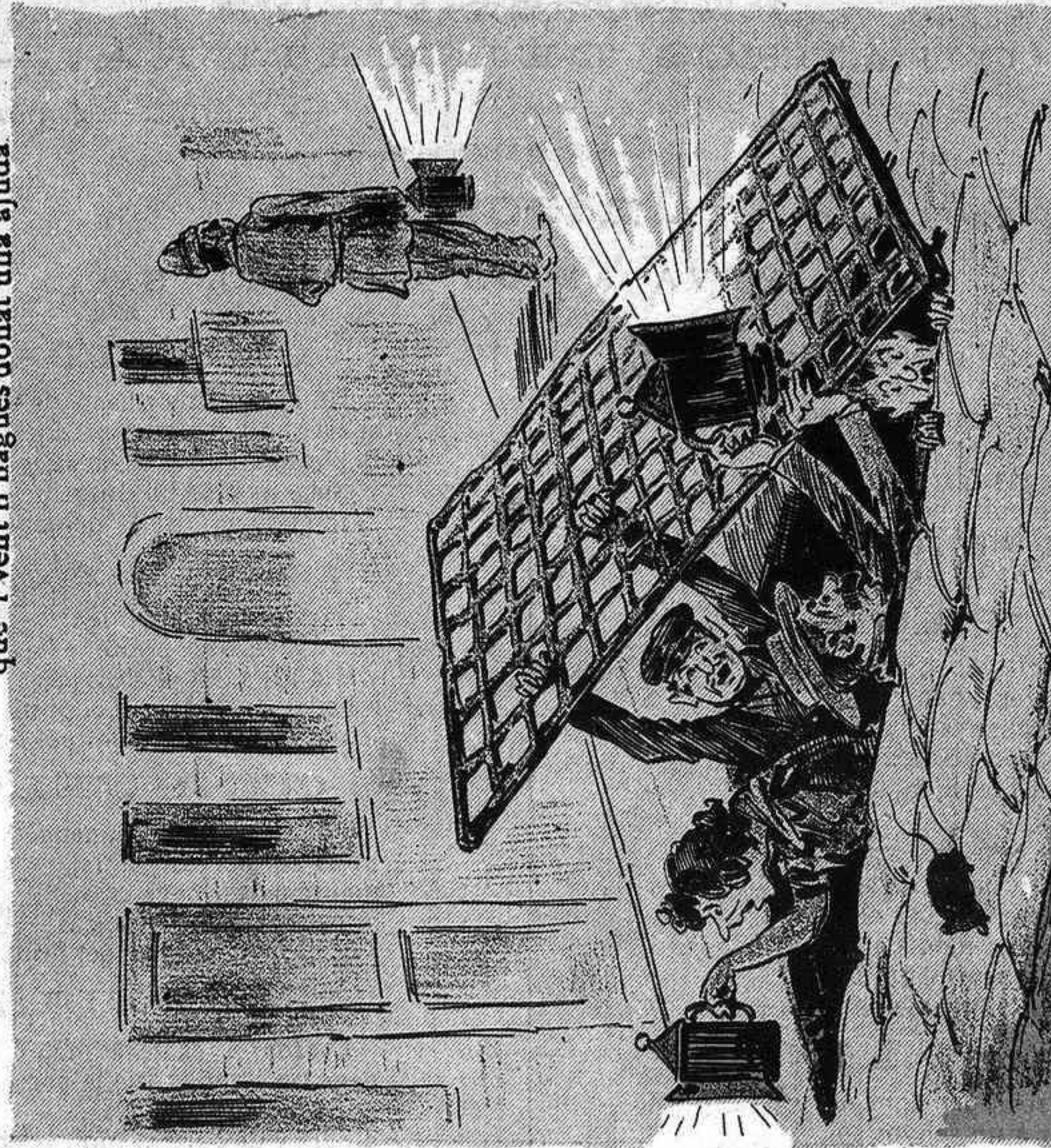


Aquí 'ls presento la familia d' en Benet Tallarina, fabricant d' estels, *para-cas-*
das, ventalls, fanals de paper y bombas per las criaturas. Mirin si n' es d' aixerit
en Tallarina, que ja ho tenia tot arreglat pera, al sentir lo primer xeringasso d' en
Watson, pegar estrebada á las amarras... y anarsen jamunt. ab la dona y las cria-
turas.

Lo Sr. Cartipassos, mestre d' es-
cola, que fá sis mesos que no menja,
també estava seguríssim de poguer
fugir d' aquesta manera, per poch
que 'l vent li hagués donat una ajuda



Ab sorra tapá 'l castell
per riures d' una descarga.
Si en Watson la sab molt llarga
¡molt mes va saberli en Guéll,



No volent passá 'l mareig
van pensá aquesta manera:
ficarse á la claveguera
y escapar del bombardeig.

LA DONA NUA

LA DONA NUA

(QUADROS DEL NATURAL)

Lema:—Menjar pel llop.

Introito

À LA MEVA AMIGA QUIMETA S.

En lo mon creguim Quimeta
lo que llú no es pas tot or;
molta carn sembla pollastre
y mirada ab perfecció
se veu qu' es carn diferenta;
resulta menjar pel llop,
com així vaig á probarli,
si 'm presta un poch d' atenció.

PACA

Cada nit vá á n' el teatro
ab sombrero, dantse tó,
y el séu, guanya al mes vint duros
fent de cabo de burots...
—No parli, es menjar pel llop.

PURA

El marit no li travalla,
fuma, pren café, vá al joch;
ella te, dida, modista
y ho logra fent pantalons...
—Res, alló: menjar pel llop.

AMPARO

Tendreta; per nom Amparo
y ¡servir á un senyor sol
que encare no conta 'ls trenta!
¿qué ha de ser? ¿fassi 'l favor?
—Be 's veu prou: menjar pel llop.

EMILIA

Guapeta, bellugadissa,
y *xinxà* del nou Vapor
ab nou *pelas* la setmana,
y en tè de gastos dinou...
¿qué será?—Menjar pel llop.

CONXITA

En cus guants y hasta 'ls emproba
si així ho vol el comprador;
la pagan ab vuyt pessetas
y encar avansa un durot
—Ja ho crech, ¡si es menjar pel llop!

LOLA

Tot lo día á la botiga
entre planxas y midó
y á la nit se 'n vá de trueno,
á ballar...—Vaja... sí... prou;
¡com que n' es menjar pel llop!

CONSUELO

Pentina y de setmanada
no fá per polvos y flors;
manté pares, paga casa.
te *pessa*, rumbeja molt...
—Está clar: menjar pel llop...

ESTRELLA

Casada; n' es llevadora,
paga un lloguer que fa por;
bona taula, ricas joyas;
diners y de parts... molt poch
¿qué pot ser?—Menjar pel llop.

EPILECH

En el mon ja ho veu Quimeta
tot lo que llú no es pas or,
per lo tan deixis de cossas
y eviti las tentacions
per salvá sa carn del llop.

S. BRUQUÈS.

TEATROS

NOVETATS

Escassissims resultats va logrant la companyia Balaguer, de manera que hi ha dias que difícilment se recauda lo degut per los extraordinaris drets de propietat que 'n aquet teatro se pagan en la temporada d' estiu, pero si be en sa part pecuniaria es trista la campanya, no ho es la gloria, ja que totas las obras logran una perfecta execusió sentintse sumament aplaudits los principals interpretes y d' un modo especial la Srta. Suarez y lo Sr. Balaguer.

TÍVOLI

CIRCO EQUESTRE

Dos importants debuts hi ha hagut en la passada setmana y son la troupe O'learys y los atletas Wonder's.

Uns y altres son dos números notabilissims y dels que causan l' admiració del públich. Los treballs son verdairement extraordinaris, per lo que han resultat dugas valiosas adquisicions al Sr. Alegria qui si del bon principi

de temporada, quinzenalment hagués pogut lograr novetats de tanta atracció no vacilém en assegurar que lo resultat de taquilla hauria sigut magnífich.

Está ensajantse la pantomima *Mazeppa* que sabem será presentada ab gran propietat.

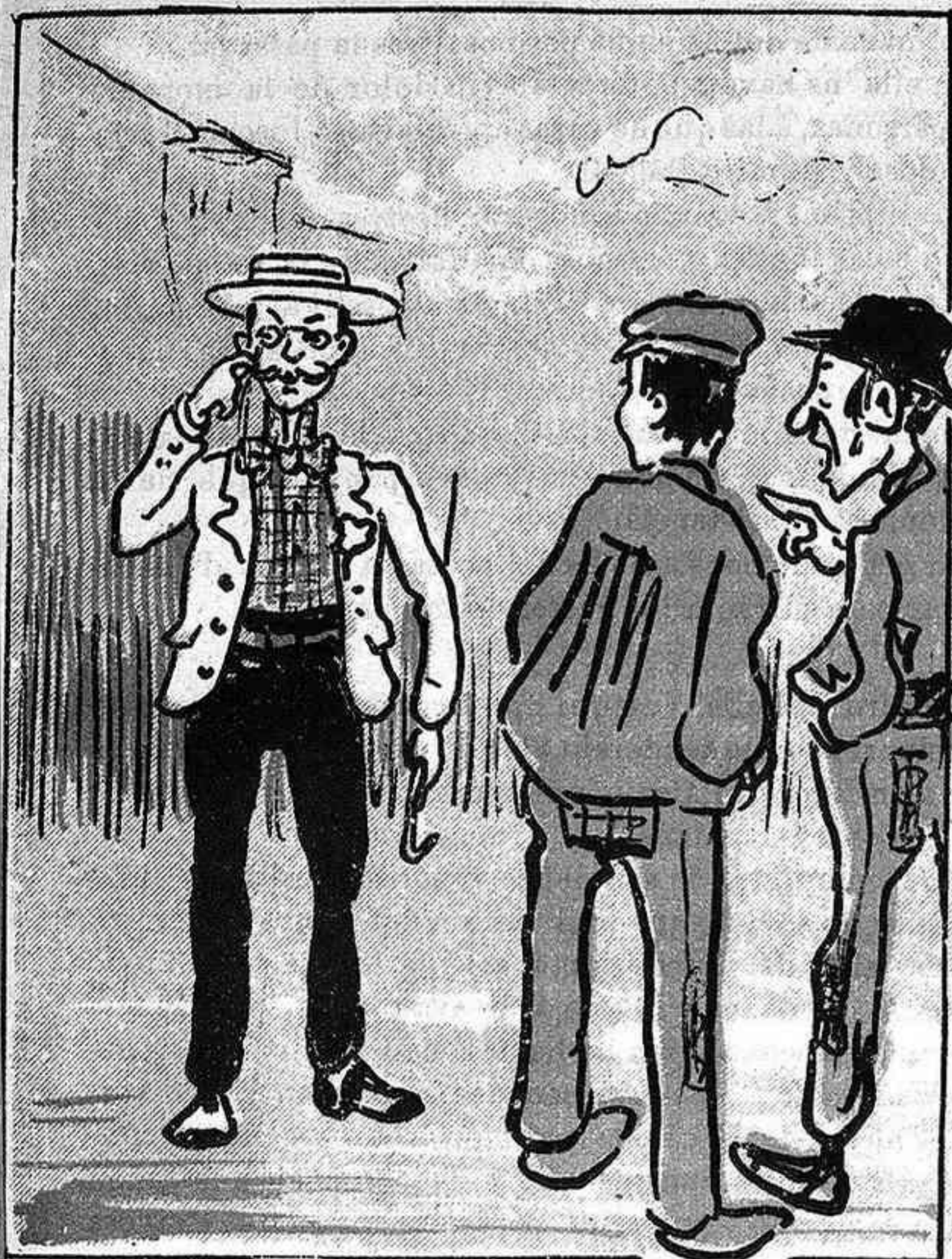
NOU RETIRO

A causa de cambi de empresa, hi ha hagut reformas en la companyia, habentse contractat per un reduhit número de funcions á la celebrada tiple Sra. Dolors Millanes, havent sigut totas quantas funcions ha executat altres tants triunfos.

En la nit de son debut, lo públich la obligá á dirigir la paraula y... efectivament en son lloch ho feu lo Sr. Montero, qui tingué que deixar sa oració á mitjas á causa de la protesta general: després doná las gracias la artista elegida y lo públich quedá satisfet.

Segons noticias, está preparantse una revista titulada *Portfolio* que en lo teatro Apolo de València obtingué extraordinari éxit, pera lo qual han vingut á dirigir los ensajos sos propis autors.

QUI NO T'É HEYNA...



—¡Calla que farém brometa!
¿Veus aquet tipo engomat?
Donchs, ja veurás de quin modo
'l deixaré rebregat.



—¡Hola, tio del meu cor!
—¡Fugi, no sigui pavana!...
—¡No me 'l feya pas aqui!
—¿Quan ha vingut de l' Habana!



—Me sembla, molt senyor meu,
que 'm pren per altre...
—¡Cal ¡No!
Avants de morí la mare
va encarregar-me un petó...



—Basta ó faré que l' agafin;
tanta insistència m' altera.
¡Jo, 'm dich Pau!
—Donchs es pastat
al meu tio que 's diu Pere.

GRAN-VIA

Totas quantas funcions ha vingut donant lo sens igual actor cómic Sr. Ruiz han sigut altres tants plens.

Per lo esmentat se pot comprendre lo brillantíssim éxit que ha lograt.

Dimars passat tingué lloch lo benefici de la simpática triple Srta. Miserachs qui ademés de veurers molt agassatjada ab aplausos s' hi vejé ab valiosos regalos de sos admiradors.

NOVETATS

CONCERTS D' EUTERPE

Lo quart concert de la distingida societat que 'l mestre Sadurní dirigeix, tingué lloch lo dilluns prop passat, ab molta concurrència y molts aplausos. La campanya que ve efectuant la *Euterpe* aquest any, es brillantíssima y contrasta notablement ab la inutilitat dels esforços de certes societats rivals que per mes que *arrastradas* per la enveja, volen fer la viu-viu tenen que entornarsen ab la cua entre camas al reconet anónim d' ahont may deurían haver sortit.

Deixantnos de digressions, anirém al grà dihent que pocas voltas haviam sentit un programa tan ajustat com lo de la *Euterpe* en l' últim concert. Entre las pessas que mes éxit obtingueren citarem *Vesprada d' istiu*, *La Brema*, y *Lo Cup*. Foren repetits *Los Pescadors*, que obtingueren una magnífica interpretació, *L' Hivern*, qu' ab tot y sa insignificancia, cada cop agrada mes y l' himne á veus solas, *Salut als cantors*, música de Thomas y lletra arreglada de nostre volgut colaborador Eusebi Benages, estrena que satisféu completament al auditori, per sa valentia y vigorosa entonació. Creyém que dit himne quedarà de repertori de la *Euterpe*.

En la part orquestral foren molt ap' audidas la serenata *Zoraida*, y 'l capritxo *Lo Retorn dels Dallayres*, del mestre Sadurní que resulta una pesa tan aixerida y típica, com elegante.

Se 'ns va dir que alguns dels premiats ab lo segon premi de Tarragona l' any passat, havian acudit al teatro Novetats ab l' intent de *reventar Los Pescadors*, si la *Euterpe* no 'ls cantava ab arreglo als motllos nous. Lo mestre Sadurní ab molt bon acort 's cenyí pura y exclusivament á lo que la partitura de 'n Clavé porta escrit, y com que la *Euterpe* secundá maravillosament bé á son jove director, ixqueren uns *Pescadors* á la moda antiga, si, pero tan brodat y tan complerts que 'l públich 's desbordá d' entusiasme, y 's dels motllos nous 's van guardar com d' escaldarse de promoure esvalots quedada l' actitud del públich potser haurían acabat malament. Certs tipos no mes son valents á Vallvidrera ó á la Font de *Gat* y, encare quan tenen aquet ben agafat per la cua.

Lo próxim concert tindrà lloch lo 8 de Septiembre dia de la Ascensió ab un nutridíssim programa extraordinari á benefici del mestre Sadurní y no duptém qu' en tal diada hi haurá un plé á vessar.

UN CÓMIC RETIRAT.

Campanadas

«Lo contralmirant Cervera ha anat... de Amapolis á Portsmouth, pera visitar als presoners, sent aclamat per varis yankees en los llochs de linea ferrea ahont hi ha cambi de tren: uns li donavan copets á l' espatlla y altres li agafavan las mans pera besarliashi.

En Cervera reya satisfet...»

¡Ja podém riure.. com que las cosas van tan bé!

✱

Setmana de dol ha sigut per nosaltres la passada.

En ella 'ns havém enterat ab viu dolor de la mort de dos personas, á las que de veras apreciavam: Joseph Maria Codolosa y Ramiro Balcells.

Era 'l primer, com no ignorarán nostres lectors, poeta de no escás ingeni y pasmosa facilitat pera la versificació que en época no llunyana havia pertenescut á la Redacció de LA TOMASA, enriquint lo nostre periódich ab sas agre-dolsas composicions poéticas.

Deixat de la má de la capritxosa sort, ha mort en la miseria com la majoria dels escriptors espanyols, que fian á la ploma sa subsistencia.

Un grupo de bons amichs del poeta ha tingut d' encarregar-se de sufragar los gastos de son enterro.

✱

¡Ramiro Balcells! Vetaquí un nom que no podém pronunciar sense que acudeixin als nostres ulls las llágrimas.

Era en Ramiro Balcells un jove al que deurían imitar tots los obrers catalans.

Fidel cumplidor de son deber, atent sempre á las indicacions que se li feyan, era l' ánima del nostre taller, un factor valios del nostre setmanari, pe 'l que no planyia temps ni cuydados y al que dedicava tota sa inteligencia que no era escassa, com ho havia demostrat varias vegadas, deixant lo *componedor* pera agafar la ploma. En diversos números de LA TOMASA poden veures composicions del malaguanyat Balcells, que 's llegeixen ab gust, sino per sa correcció y pulcritut, per la expontaneitat y vivesa de las mateixas.

A pesar de la fatigosa feyna del taller, las horas qu' altres haurían dedicat á esbarjo, las empleava 'l nostre bon amich en instruirse, y aixís lográ durant sa estada en aquesta casa, possehir los idiomas francés é inglés, á la perfecció, y coneixe fundament infinitat d' obras didácticas y poéticas, tant nacionals com estrangeras.

Com á demostració de la inteligencia y laboriositat d' en Ramiro Balcells, nos bastará dir que, durant vint anys d' ofici, havia treballat sols en la impremta Ramirez, y en lo nostre taller, ahont feya ja mes de deu anys que prestava sos valiosos serveys.

¡Descansi en pau 'l qu' en vida fou noble servidor y perfecte modelo del obrer catalá!

La Redacció de LA TOMASA guardarà sempre pera 'l bon Balcells, un recort y una llágrima.

La Societat de Reus *La Palma* convocá un certámen humorístich per medi d' un cartell fetxat lo primer de Abril últim, donant de temps fins á primer de Juny pera la admissió de treballs. Pero 'l cas es que, desde la clausura de l' admissió han passat ja dos mesos y contra lo que era d' esperar en una Societat tan reputada com *La Palma* aquesta es l' hora qu' encare no se sab una paraula ni del fallo, ni del dia que s' celebrarà 'l Certamen, ni tan sols de qui constituheix lo Jurat.

LA TOMASA qu' á son temps s' ocupá de dit cartell, se veu avuy obligada á tirar una indirecta á *La Palma* en vista del procedir de dita societat, fentse portaveu de las queixas d' alguns dels seus llegidors.

Aixís, donchs, esperém que dita societat 's treurá la son de las orelas perque ja se sab.

á poetas y á minyons

no 'ls prometis que no 'ls dons.

✱

La pèrdua de nostras colonias, ha portat la forsosca supressió del ministeri d' Ultramar.

La pèrdua de casi tots los nostres barcos, ha de portar la casi anulació del ministeri de Marina, porque ja 'ns basta y sobra tenir 142 generals de l' Armada, que com no prenguin lo mande de las *golondrinas* que van y venen de la Barceloneta, no sabrán en quin vaixell lluhir sos galons.

Confirmant aqueixa casi anulació, s' ha dit que 'ls ministeris de Marina y Guerra 's fussionarian en un sol que 's titulará de Guerra y Marina.

Ara sols falta, que seguint una inveterada costum, s' assigni al ministre encarregat de ditas atencions, un sou per Marina y un altre per Guerra, y 'ns trobarem que, com sempre, la supressió de càrrechs no serveix per altra cosa que per afavorir á determinada persona.

¡Y que vagin sonant los músichs!

✱

Una pregunta: ¿Ara que per motiu d' aquesta guerra tan desastrosa quedem reduhits á la producció de la Peninsula, no 'ls semb'a procedent la creació d' un ministeri anomenat de Agricultura é Industria, que 's cuydes ab verdader empenyo del foment de la riquesa natural del nostre país y fundés manufacturas montadas ab los últims adelantos del sigle, en las que s' ensenyés mitjant-sant una módica retribució als que volguessin dedicarse á la transformació de primeras materias? Dit ministeri hauria de tenir exclusivament á son càrrech lo celebrar contractes de comers ab los demés païssos, partint sempre d' un sentit proteccionista; aixó es: recarregant los drets d' entrada de tots los articles qu' aquí 's produhissin en abundancia y reduhint los tipos d' arancel de tots los que fossin d' escassa producció. D' altre modo, aixís com ara havém quedat vensuts per la forsa de las armas y del número, ho quedarem per la forsa de la competencia.

Y en aquet últim cas valdria mes que 'ns borressim del mapa y que se 'ns anexionés qualsevol nació de las que podrian donarnos lo que 'ns fa falta.

✱

«Lo bisbe de Tuy ha disposat que en vista de que han sigut aumentats los descomptes del clero, se suprimeixin los dias d' haver ab que 'l de la seva diocèssis contribuía á la suscripció nacional.»

S' ha de tenir present que 's bisbes han sigut los mes fermes partidaris de la guerra, mentres no se 'ls ha inquietat la butxaca.

Una guerra á sanch y foch
predicavan molt formals...

¡Una cosa es predicar
y altra cosa donar rals.

✱

Llegim qu' á Madrid s' han circulat ab profusió unas fullas clandestinas redactadas en espanyol, per mes que se suposan impresas á Paris; las quals, segons sembla, son degudas á un caracterisat personatge qu' ha rebut del Govern *benevolencia inmerescuda*.

Siga qui 's vulga l' autor de las mentadas fullas, ja que per altrás proclamas que no tenian mes ni menos trascendencia qu' aquestas, hi ha encare un grapat d' individuos que *covan* á las presons, si no 's vol que 's diga un cop mes que la paraula *justicia* es buyda de sentit, convé ó que tots los *perturbadors* del ordre (?) sigan posats en llibertat ó que tots sufreixin igual càstich.

✱

Desde primers d' Octubre actuará en lo teatro Principal de Tarragona una companyia dramática dirigida pe 'l reputat primer actor Sr. Pigrau la qual donará á coneixe als tarragonins las obras ultimament estrenadas ab mes éxit.

Se 'ns ha dit que formaran part de dita companyia la notable actriu donya Adelina Sala y 'l no menos distingit actor Sr. Guitart.

✱

Lo colaborador d' aquet setmanari qu' usa 'l pseudonim «Timbaler del Noya» nos comunica qu' en lo número 1019 de «La Esquilla de la Torratxa» corresponent al 22 de Juliol prop-passat aparequé una composició titulada «A la calor» y firmada per un tal *Osnofla Narg*, molt conegut á casa seva, pero que deuria serho també á las presons nacionals, si 'ls delictes d' usurpació literaria fossin castigats ab reclusió de l' usurpador.

La composició á que 'ns referim fou també publicada en lo folletí del nostre periódich á primers de Septiembre de l' any passat y es original del esmentat *Timbaler del Noya*

Vaja, vaja, senyor *Osnofla Narg*... vosté ja que no una corona, 's mereix un grillet de forch d' alls, pe 'l péssim gust de volguer figurar en la extensa llista de *ratas* literaris.

¿Encare no 'ns veyém prou agobiats pe 'l célebre *Suripanto*, lo *tasta olletas* Ayné, original autor d' una traducció de *Lo sogre de Damocles* y desgraciat forjador de *L' invent del sigle*, aixís com per altres *Sénecas* y *Lopes* de carreró, que vosté també se 'ns embruta al miy de la sala?

Al menos fés com en Costa de «La Publicidad» qu' escriu ab... la part inferior de las camas, pero tot es de la seva cullita!...

✱

Lo diumenge passat se representaren en la distingida Societat *La Granada Graciense* la comedia de Miguel Echegaray titulada *Enseñar al que no sabe*, y una pessa *irregularisada* per un au-tor de *cuyo nombre no quiero acordarme*.

Tant la esmentada comedia com la pessa en qüestió foren ab acert desempenyadas pe 'l director del quadro dramátich Sr. Jané; Sras. Vila y Tormo, y Srs. Figueras Ribot, Ortiga, Mer, Barangé, Anglada, Monfort y Alavedra.

✱

Del *Correo de Guipuzcoa*:

Avants de celebrarse á Vigo 'ls funerals per l' *etern descans* del que 'n vida fou senyor Elduayen, per altre nom, marques del *Pazo de la Merced*, fou cuberta sa estatua ab crespó negre.

Quan terminada la fúnebre cerimonia, y mentres los conservadors qu' assistiren al acte, se feyan llenguas del talent, caballerositat y honradesa del Sr. Elduayen, llochinent del Sr. Cánovas del Castillo, las autoritats, precedidas y seguidas de gran nombre de curiosos, acudiren á descubrir la estatua del ex-ministre conservador.

L' acte, que molts esperavan fos commovedor, sigué de lo mes xocant que may s' haja vist.

La estatua aparequé encadenada pe 'l coll, ab grillet als peus y ab una palanqueta á la ma.

Als peus de la estatua hi havia un gran cartell ab aquesta inscripció.

1.005 millions de rals.

Apaga y vámonos.

.....

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramón, 6. — BARCELONA



La mira, suspira
y 's gira, 'l babau...
Qui endavant no mira
endarrera cau.



Li paga 'l fumar la Pía,
lo manté la Soletat,
lo vesteix la Rosalia...
¡y encare diu qu' es honrat!

TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Un pronom *invers primera*
lo mateix es la *segona*
nom de dona la *tercera*
y *Total n' hi ha a Barcelona.*

R. CAMPINS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	-	Població catalana		
6	2	3	4	5	6	7	-		»	»	
7	1	2	3	4	5	-			»	»	
8	7	6	7	8	-				»	»	
8	2	6	8	-					»	»	
8	7	8	-						»	»	
				5	8	-			»	»	
				8	7	8	-		»	»	
				8	7	3	8	-	»	»	
				2	8	5	3	7	-	»	»
				6	6	2	3	7	8	-	»
				8	5	6	8	5	3	7	-
				1	2	6	7	3	5	1	7

P. SALOM MORERA.

TARJETA

D. A. Gendre de Rassili

¿Veus, lector, eixa tarjeta
que hi há aqueixas lletres llargas?
Donchs, si en combinarlas tens
una miqueta de trassa,
veurás com la solució
dona lo titol d' un drama. (1)

(1) Catalá.

F. MAS AUBIL.

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
-6, Sant Ramón, 6, -BARCELONA -